

คำวินิจฉัยของ นายจิระ บุญพจนสุนทร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๖/๒๕๕๗

วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๗

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้มีคำสั่งยุบพรรคเสรีธรรม

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญความว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคเสรีธรรม ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๔ เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๔๖ ซึ่งพรรคเสรีธรรมจะต้องดำเนินการให้มีสมาชิก ตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่นายทะเบียนรับการจดแจ้งการจัดตั้งพรรค ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ ในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๖

พรรคเสรีธรรมได้แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรค ดังนี้

๑) เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๖ ได้ยื่นแบบหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง จำนวน ๒ สาขา คือ ลำดับที่ ๑ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๗๔ หมู่ที่ ๑๗ ตำบลเมืองเก่า อำเภอภินนทร์บุรี จังหวัดพิจิตร และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าว เมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๔๖ ลำดับที่ ๒ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๐๔ หมู่ที่ ๑๒ บ้านเขลางค์ทอง ตำบลบ่อแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าวเมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๔๖

๒) เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๔๖ ได้ยื่นแบบหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๓ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๕๑/๑๓๔ หมู่ที่ ๓ ตำบลนิคมคำสร้อย อำเภอนิคมคำสร้อย จังหวัดมุกดาหาร และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าว เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๖

๓) เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๔๖ ได้ยื่นแบบหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๔ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๓๖๗ ถนนอุตรกิจ ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า การแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคเสรีธรรม ลำดับที่ ๔ ที่นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคลงนามแทนหัวหน้าพรรคโดยไม่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าพรรคเสรีธรรม

ให้ดำเนินการแทน ผู้แจ้งจึงไม่เป็นผู้แทนของพรรคเสรีธรรมในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก จึงไม่พิจารณาเพื่อรับหรือไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคเสรีธรรม ลำดับที่ ๔ ตามที่ได้รับแจ้ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๐ และส่งเรื่องการจัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าวคืนเพื่อให้พรรคเสรีธรรมดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

๔) เมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๖ ได้ยื่นแบบหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๕ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๖/๑ หมู่ที่ ๔ ตำบลสร้างค้อ อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าว เมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๖

๕) เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๖ ได้ยื่นแบบหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๔ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๓๖๗ ถนนอุตรกิจ ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ และอยู่ระหว่างการดำเนินการของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

การรับสมัครพรรค พรรคเสรีธรรมได้รายงานรวม ๓ ครั้ง จำนวน ๕,๔๗๕ คน ดังนี้

๑) ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ แจ้งว่าได้รับบุคคลเข้าเป็นสมาชิกพรรค จำนวน ๑,๐๕๒ คน ได้แก่ สมาชิกหมายเลข ๑ - ๑,๐๕๒ พร้อมทั้งได้จัดส่งทะเบียนสมาชิกพรรคเสรีธรรม (แบบ ท.พ. ๔) ไปสมัครสมาชิกพรรคและแผ่นดิสเก็ต

๒) ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรค ทำการแทนหัวหน้าพรรคเสรีธรรม แจ้งว่าได้รับบุคคลเข้าเป็นสมาชิกพรรค จำนวน ๕,๐๑๘ คน ได้แก่ สมาชิกหมายเลข ๑,๐๕๓ - ๖,๑๑๐ พร้อมทั้งได้จัดส่งทะเบียนสมาชิกพรรคเสรีธรรม (แบบ ท.พ. ๔) ซึ่งนายสุชาติ เมืองหงษ์ เป็นผู้ลงนามแทนหัวหน้าพรรคและส่งไปสมัครสมาชิกพรรค

๓) ครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรค ทำการแทนหัวหน้าพรรคเสรีธรรม แจ้งว่าได้รับบุคคลเข้าเป็นสมาชิกพรรค จำนวน ๓,๓๖๕ คน ได้แก่ สมาชิกหมายเลข ๖,๑๑๑ - ๙,๔๗๕ พร้อมทั้งได้จัดส่งทะเบียนสมาชิกพรรคเสรีธรรม (แบบ ท.พ. ๔) ซึ่งมีนายสุชาติ เมืองหงษ์ เป็นผู้ลงนามแทนหัวหน้าพรรคและส่งไปสมัครสมาชิกพรรคพร้อมแผ่นดิสเก็ต

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบเอกสารหลักฐานแล้ว ปรากฏว่ายังไม่ครบถ้วน ถูกต้อง คือ

๑) ขาดรายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคในคราวประชุมครั้งที่มิมติให้รับบุคคลเข้าเป็นสมาชิกพรรค

๒) การแจ้งการรับสมาชิกพรรคและการลงนามรับรองในทะเบียนสมาชิกพรรค (แบบ ท.พ. ๔) ซึ่งลงนามโดยนายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคโดยระบุว่าทำการแทนหัวหน้าพรรคเสรีธรรม แต่ไม่มีเอกสารหลักฐานการมอบหมาย ซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๐ วรรคสอง

เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖ หัวหน้าพรรคเสรีธรรมได้มีหนังสือชี้แจงสรุปความว่า นายสุชาติ เมืองหงษ์ ได้ลงนามทำการแทนหัวหน้าพรรค ในการขออนุมัติการจัดตั้งสาขาพรรคเสรีธรรม ลำดับที่ ๔ และลงนามทำการแทนหัวหน้าพรรคในแบบ ท.พ. ๔ โดยมีได้รับมอบอำนาจจากหัวหน้าพรรค แต่คณะกรรมการบริหารพรรค อันประกอบด้วย นายสุชาติ เมืองหงษ์ นายสุรทิน พิจารณ์ นายสุรพงษ์ ผดุงรัฐ เห็นว่าระยะในการดำเนินกิจกรรมให้ผ่านมาตรา ๒๕ โก่งเข้ามาจึงรีบเร่งทำหนังสือมอบอำนาจให้ หัวหน้าพรรคลงนามย้อนหลัง วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ โดยนำเสนอให้ลงนามในวันเสาร์ที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๖ ก่อนเข้าประชุมใหญ่สามัญประจำปี ครั้งที่ ๑ ณ ห้องประชุมฯ โรงแรม เอ็ม.เจ. อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร แต่หัวหน้าพรรคไม่ลงนาม

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงการแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคเสรีธรรม ลำดับที่ ๔ และการรับสมัครสมาชิกพรรคเสรีธรรมได้มีหนังสือชี้แจงว่ามีได้มอบหมายให้นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคทำการแทน อันเป็นผลให้ผู้แจ้งจึงไม่ใช่ผู้แทนของพรรคเสรีธรรม ในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก การรับสมัครสมาชิกพรรคเสรีธรรม จำนวน ๘,๓๘๗ คน (คือ ตั้งแต่สมาชิกหมายเลข ๑,๐๕๓ ถึง ๘,๔๓๙) ตามที่ได้รับแจ้งจากนายสุชาติ เมืองหงษ์ จึงไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดไว้ จึงส่งเรื่องดังกล่าวคืนให้นายสุชาติ เมืองหงษ์ ไปเมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๖

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้พิจารณาแล้วเห็นว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคเสรีธรรม เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๖ ครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้ง คือ ภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ พรรคเสรีธรรมมีสมาชิกพรรคจำนวน ๑,๐๕๒ คน เมื่อพรรคเสรีธรรมไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคเสรีธรรมตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคเสรีธรรมตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

พลเอก สุรยุทธ์ หนัสนิมขันธ์ รักษาการหัวหน้าพรรคเสรีธรรม ยื่นคำชี้แจงลง วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๖ ความว่า ตามที่นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคเสรีธรรม ไม่มีข้อคัดค้านเพราะเป็นไปตามข้อกล่าวหาทุกประการ ขอให้มิมีคำสั่งยุบพรรคเสรีธรรมและแจ้งผลให้ทราบด้วย

บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง**พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑**

“มาตรา ๒๕ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

“มาตรา ๖๕ พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง

(๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน

(๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕

(๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือ มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

พิจารณาดังนี้ ข้อเท็จจริงรับฟังได้ตามคำร้องของผู้ร้องประกอบด้วยคำชี้แจงรับข้อเท็จจริงของ พลเอก สุนทร หงส์พร้อมญาติ รักษาการหัวหน้าพรรคเสรีธรรม ว่าภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนพรรคเสรีธรรม พรรคเสรีธรรมไม่ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ จึงเป็นเหตุให้ต้องยุบพรรคตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

อาศัยเหตุดังได้พิจารณาма จึงสั่งให้ยุบพรรคเสรีธรรมตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายจิระ บุญพจนสุนทร
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ